

albede Rescript ligge for Dem, mine Herrer! i et trykt Hefte, som henhører til Sagens Bilag. I Anledning af at det paalagdes Sognene paa Landet at underholde et vist Antal hvervede Ryttere, og da Proprietairerne for deres øde Gaarde skulde contribuere til disse Rytteres Underhold, blev der ved bemeldte Rescript tilstaaet Proprietairerne Skattefrihed for deres Sædegaarde, forsaavidt Hovedgaardsarten be fandtes at være sat for og ubi Matrikulen indført; og der tilføiedes derhos: „indtil anderledes tilsigendes vorder“. Det er dette sidste Tillæg, som den ærede Taler har paåberaabt sig. Jeg maa imidlertid tillade mig at bemærke, at den saaledes tagne Forbeholdenhed for mange Læder siden er gjort gjældende. Det var ganske i sin Orden, at et saadant Forbehold ved Rescriptet blev taget; thi det var klart, at der behøvedes flere nærmere Bestemmelser med Hensyn til den omhandlede Skattefrihed. Disse nærmere Bestemmelser ere senere givne, allerede noget tidligere, men dog fornemmeligt ved Forordningen af 16de Decbr. 1682, som indeholder udførlige Bestemmelser om denne Skattefrihed; men Frdg. 16. Decbr. 1682 indeholder ikke en Tøddel om, at Skattefriheden kun indrømmedes indtil videre, og den hele følgende Lovgivning gennem en Række af Generationer indeholder ligesaa lidt noget Vink dertil. Det er derfor aldeles utilstedeligt at argumentere fra den omhandlede Passus i Rescriptet. Men — siger man — dette samme Rescript er optaget i Christian d. 5tes Lov, og det forekommer mig, at den ærede Rigsdagsmand lagde megen Vægt herpaa; thi der i — sagde han — skulde det netop stikke, idet nemlig Rescriptet, ved at optages i Landsloven, skulde have tabt Charakteren af et Privilegium. Men jeg skal tillade mig at gjøre den ærede Rigsdagsmand opmærksom paa, at der Ingen er, som mener, at den Forrettighed, hvorom her er Tale, i alt Fald i sin Almindelighed, er et egentligt reelt Privilegium. Det er det ikke, og det maa jeg endeligt bede de Herrer holde fast ved (Ja! Ja!) — Man glemme det blot ikke! (Nei!); men netop derfor er det betydningsløst, om Rescriptet var optaget i Christian den 5tes Lov, hvilken Lovs 5—3—21 iøvrigt ikke just henviser til Rescript-

et, men til Frdg. af 16de Dec. 1682; thi Rettigheden har derved Intet tabt af den Character, hvorpaa man her med Sandhed kan bygge. Men, naar vi gennemgaae den hele paafølgende Række af Anordninger, saa vil det vise sig, at Skattebeneficiet — saaledes kalder jeg det gjerne med den ærede Taler, til hvem jeg sidst stegede — i denne hele Lovgivning fremtræder med en vis stabil Character skjøndt det vel er undergaaet nogle Modificationer, navnlig forsaavidt det er antaget ikkun at sigte til de gamle Hartforns Skatter. Jeg siger, at dette fremgaaer af den hele Række af herhen hørende Skattelove. En æret Taler (S. A. Hansen) har meent, at dette var et Tilfælde, hvor — som han udtrykte sig — den menneskelige Skarpsindighed havde anstrengt sig næsten over sin Evne for at ransage de mange baade gamle og nyere Love. Jeg kan forstikke den ærede Rigsdagsmand, at der her kun behøves et meget ringe Bund af menneskelig Skarpsindighed; thi det er en meget simpel Ting. Det er velbekjendte Love, hvorom her er Spørgsmaal, og hvad man udleder deraf, ligger ligesom frem for. Men ved at gennemgaae disse Love, viser det sig netop, at Lovgivningen har fastholdt den ommeldte Rettighed saaledes, at de paagjældende Skatteydere vare fuldkommen beføiede til at stole paa, at Rettigheden ikke vilkaarligt vilde blive ophævet, eller dog ikke blive dem betagen uden Erstatning. Jeg skal ikke gennemgaae denne Række af Skattelove, jeg vilde derved altfor længe opholde den ærede Forsamling; men jeg skal tillade mig at dvæle nogle Diebliske navnlig ved Forordningen om Veivæsenet af 13de Decbr. 1793 § 26, hvori flere ærede Talere ved en ret findrig Fortolkning have troet at finde et fortræffeligt Argument netop for den modsatte Anskuelse; ja Rigsdagsmanden for Svendborg Amts 6te District (S. A. Hansen) har endogsaa ikke kunnet forstaae, hvorfor d. Hr. Jurister, som forsvarede, at her et Retfærdigheds-Krav finder Sted, ikke hellere have tiet stille med dette Lovsted. Han meente nemlig, at Paragraphen alene viser, at der ikke ved denne Forordning er gjort nogen Forandring med Hensyn til Friheden for Skatter og Contributioner, og altsaa — saaledes sluttede